

LA/Rolf Storsjö

30.11.1990

Till arbetspensionsanstalterna

LAGÄNDRINGAR INOM DEN OFFENTLIGA SEKTORN

De kommunala elverken kan ansluta sig till det kommunala pensionssystemet

Republikens president stadfäste 16.11.1990 lagen om ändring av 1 och 12 §§ lagen om pension för kommunala tjänsteinnehavare och arbetstagare (974/90). Regeringens proposition till nämnda lag har sänts till pensionsanstalterna i cirkulär A 20/90 som bilaga. Lagen stadfästes enligt regeringens proposition.

Lagen trädde i kraft 1.12.1990.

Utbetalning av pension som beviljats på grund av att tjänst dragits in avbryts till följd av återgång i statsanställning

Regeringen har avlåtit en proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av ikraftträdelsestadgandet i lagen om ändring av lagen om statens pensioner (RP 248/90).

Före år 1988 kunde statstjänsteman med sin arbetsgivare avtala om rätt till pension före uppnådd pensionsålder om hans tjänst dras in och om han inte omedelbart placeras i annan tjänst. Enligt tillämpningspraxis av StPL räcker ett avbrott på två månader för att utlösa rätten till pension. Om personen i fråga efter nämnda avbrott återinträder i statens tjänst, uppbär han enligt de gällande stadgandena sin pension till fullt belopp samt dessutom lönen för den nya tjänsten eller uppgiften.

Enligt propositionen avbryts utbetalningen av tidigare nämnda pension till följd av återinträde till statstjänst i huvudsyssla.

Eftersom själva rätten till pension kvarstår trots att utbetalningen av pension avbryts, intjänas enligt 2 § 1 mom. 2 punkten StPL inte längre någon ny pension i den nya anställningen. Detta vore ett missförhållande i de fall där den pension som en person uppbär inte är full. Enligt propositionen stadgas att ifrågavarande stadgande inte tillämpas, utan pension intjänas i den nya anställningen utan hinder av nämnda lagrum.

LA/Rolf Storsjö

30.11.1990

Lagändringen avses träda i kraft 1.1.1991. Den skall tillämpas på förmänstagare som uppbär pension och som efter lagen trätt i kraft återinträder i anställning i statens tjänst före han uppnått pensionålder.

PENSIONSSKYDDSCENTRALEN

Seppo Pietiläinen

Pentti Koivisto

BILAGOR

Lag on ändring av lagen om pension för kommunala tjänsteinnehavare och arbetstagare (974/90)

Regeringens proposition 248/90

Lag

om ändring av 1 och 12 §§ lagen om pension för kommunala tjänsteinnehavare och arbetstagare

Given i Helsingfors den 16 november 1990

I enlighet med riksdagens beslut

ändras 1 § 4 mom. lagen den 30 april 1964 om pension för kommunala tjänsteinnehavare och arbetstagare (202/64), sådant det lyder i lag av den 18 januari 1985 (40/85), samt fogas till 12 §, sådan den lyder ändrad genom lagar av den 7 juli 1970 och den 3 februari 1989 (467/70 och 110/89), ett nytt 3 mom. som följer:

1 §

Denna lag tillämpas även på pensionsanstaltens tjänsteinnehavare och arbetstagare, varvid beträffande pensionsanstalten i tillämpliga delar gäller vad som stadgas om medlemssamfund, samt på arbetstagare i en sådan förening vars medlemmar enbart består av kommuner, kommunalförbund och av dem bildade föreningar, och vilken enligt reglementet för pensionsanstalten har anslutit sig som medlemssamfund till pensionsanstalten. Denna lag

tillämpas även på arbetstagare vid ett aktiebolag vars samtliga aktier ägs av kommuner, kommunalförbund eller pensionsanstaltens medlemssamfund, om aktierna enligt aktiebolagets bolagsordning får överlätas endast till kommuner, kommunalförbund eller pensionsanstaltens medlemssamfund, och bolaget enligt reglementet för pensionsanstalten har anslutit sig som medlemssamfund till pensionsanstalten.

Regeringens proposition 116/90
Socialutsk. bet. 21/90
Stora utsk. bet. 99/90

12 §

Pensionsanstalten skall på begäran av behörig myndighet för utsökning meddela det pensionsbelopp som den betalar samt de uppgifter

som den har om övriga anstalter som betalar utkomstförmåner till pensionstagaren.

Denna lag träder i kraft den 1 december 1990.

Helsingfors den 16 november 1990

Republikens President
MAUNO KOIVISTO

Inrikesminister *Jarmo Rantanen*

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lag om ändring av ikraftträdelsestadgandet i lagen om ändring av lagen om statens pensioner

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

Statstjänstemän med avtalslön har på basis av avtal som ingåtts före den 1 januari 1988 under vissa förutsättningar med stöd av lagen om statens pensioner rätt till pension i situationer där tjänsten dras in och avtalet sägs upp. I propositionen föreslås att lagen skall ändras så att om en förmånstagare som har

beviljats ovan nämnd pension återgår till stats-tjänst i huvudsyssla före uppnådd pensionsålder, skall utbetalningen av pensionen avbrytas för den tid den nya anställningen pågår.

Lagen avses träda i kraft vid ingången av år 1991.

MOTIVERING

1. Nuläget och de föreslagna ändringarna

1.1. Nuläget

Många omfattande omorganiseringar är som bäst aktuella inom statsförvaltningen. Som exempel kan nämnas omorganiseringen av social- och hälsovårdens centralförvaltning, genom vilken socialstyrelsen och medicinalstyrelsen sammanslås, samt omorganiseringen av undervisningsväsendets centralförvaltning, genom vilken skolstyrelsen och yrkesutbildningsstyrelsen sammanslås. Omvandlingen av statliga inrättningar till affärsverk kommer också att fortsätta.

Till organisationsändringarna inom förvaltningen ansluter sig tjänsteregleringar. T.ex. då ämbetsverk sammanslås indras tjänster vid de ämbetsverk som skall sammanslås och motsvarande tjänster inrättas vid det nya sammanslagna ämbetsverket. I samband med affärsverksreformerna indras likaså de tidigare tjänsterna och nya tjänster inrättas vid affärsverket.

Målet är att de nya tjänsterna i samband med omorganiseringen skall besättas så, att innehavarna av de indragna tjänsterna överförs till de nya tjänsterna. Överföringen har i allmänhet inte någon större inverkan på tjänstemannens ställning och uppgifter. Det totala antalet tjänster kan minska i samband med reformen, varvid alla inte omedelbart kan överföras till den nya organisationen. Avsikten är att de som inte kan överföras i mån av möjlighet skall placeras på annat håll inom förvaltningen.

Vissa tjänstemannagrupper, nämligen de tjänstemän med grundlön och avtalslön som har utnämnts till innehavare av nämnda tjänster före den 1 januari 1988, intar vid indragningen av tjänster en särställning, som baserar sig på lagstiftning som vid det här laget är upphävd.

En tjänsteman med grundlön är berättigad till lön på indragningsstat, om han inte i samband med indragningen av en tjänst kan placeras i en motsvarande ny tjänst. Fastän reglerna om lön på indragningsstat upphävdes

den 1 januari 1988 i samband med revideringen av statstjänstemannalagen, är denna rättighet på basis av ett övergångsstadgande giltig till utgången av år 1992 i fråga om de tjänstemän som innehade nämnda tjänster då statstjänstemannalagen (755/86) trädde i kraft den 1 januari 1988.

En tjänsteman med avtalslön vars tjänst indras och som inte omedelbart placeras i en annan tjänst är med stöd av avtal som ingåtts före den 1 januari 1988 berättigad till pension i enlighet med sina pensionsår fastän han inte har uppnått pensionsåldern. Eftersom sistnämnda situation inte anses vara någon egentlig pensionshändelse, har rätten att avtala om rätt till pension före uppnådd pensionsålder upphävts den 1 januari 1988 i samband med revideringen av statstjänstemannalagstiftningen och ersatts av andra utkomstarrangemang. I avtal som ingås efter nämnda tidpunkt är det inte längre möjligt att avtala om rätt till pension före uppnådd pensionsålder. Det finns inom statsförvaltningen flera hundra sådana tjänstemän, som har ett avtal som ingåtts före 1.1.1988. I övrigt fastställs pensionsskyddet för en tjänsteman med avtalslön på samma sätt som för övriga tjänstemän.

Avsikten med lönen på indragningsstat och likaså med den särskilda pensionsförmån som anslutit sig till en tjänst med avtalslön har varit att trygga utkomsten för en tjänsteman som blivit utan arbete. Till systemet med lön på indragningsstat hör att om en tjänsteman med lön på indragningsstat placeras i en ny tjänst eller uppgift, innehålls lönen på indragningsstat till den del den motsvarar avlöningen för den nya tjänsten eller uppgiften. Motsvarande princip ingår inte i den särskilda förmånen för tjänsteman med avtalslön, vilket i vissa fall kan leda till en situation som inte har varit avsikten med systemet.

Om nämligen innehavaren av en sådan tjänst som indragits i samband med en tjänstereglering inte i samband med indragningen av tjänsten omedelbart har kunnat placeras i en ny tjänst, anses anställningen ha upphört och på avtal baserad rätt till pension uppstår, fastän personen i fråga inte har uppnått pensionsåldern. Ett avbrott på två månader i enlighet med praxis för tillämpning av lagen om statens pensioner (280/66) räcker för att utlösa rätten till pension. Om personen i fråga efter nämnda avbrott på två månader återinträder i anställning i statens tjänst, uppbär han

enligt de allmänna stadgandena sin pension till Tufts belopp samt dessutom lönen för den nya tjänsten eller uppgiften. Med beaktande av att avsikten med den särskilda pensionsförmån som ansluter sig till en tjänst med avtalslön är att trygga utkomsten för en tjänsteman som blivit utan arbete, motsvarar nämnda situation inte avsikten med avtalet.

Tidigare har problem av ovan nämnda slag inte förekommit, vilket har berott på att de situationer där rätten till pension har uppstått före uppnådd pensionsålder har varit jämförelsevis få. De pågående omfattande organisationsförändringarna och de som skall ske inom den närmaste framtiden innebär likväl en betydande ökning av olika tjänsteregleringar.

1.2. De föreslagna ändringarna

En allmän princip hos staten har varit att pensionerade tjänstemän inte utnämns till en tjänst. Det är inte heller för en tjänstemans del motiverat och det ligger inte i statens intresse att en tjänsteman för samma tid kan uppbära både lön och pension innan han uppnår pensionsåldern. För att det som sagts ovan inte skall utgöra något hinder för ett förnuftigt tillsättande av tjänster, vilket i synnerhet gäller omfattande tjänsteregleringar, föreslås att situationen rättas till. Ikraftträdelsestadgandet i lagen om ändring av lagen om statens pensioner (757/86) föreslås ändrat så att utbetalningen av pension till en person som uppbär pension på basis av avtal som ingåtts före den 1 januari 1988 och som återinträder i anställning i statens tjänst före uppnådd pensionsålder avbryts. Av den nya anställningen krävs att det är fråga om anställning i huvudsyssla. Avbrottet varar lika länge som den nya anställningen, dvs. till dess en person går i pension vid uppnådd pensionsålder eller anställningen av annan orsak upphör före uppnådd pensionsålder. Eftersom själva rätten till pension kvarstår trots att utbetalningen av pension avbryts, intjänas enligt de nya stadgandena inte längre någon ny pension i den nya anställningen. Detta vore ett missförhållande i de fall där den pension som en person uppbär inte är full. Därför bör i ovan nämnda ikraftträdelsestadgande stadgas att pension intjänas i den nya anställningen utan hinder av 2 § 1 mom. lagen om statens pensioner. Pensionen som intjänas

från den nya anställningen betalas då pensionsfallet inträder.

2. Ekonomiska verkningar

Propositionens statsekonomiska verkningar är små. Till den del lön och pension inte betalas samtidigt, ger lagändringen upphov till inbesparingar.

3. Ikraftträdande

Lagändringen föreslås träda i kraft vid ingången av år 1991. Lagen skall tillämpas på förmånstagare som uppbär pension av staten på basis av avtal och som efter att lagen trätt i kraft återinträder i anställning i statens tjänst före han uppnådd pensionsålder.

4. Lagstiftningsordning

Eftersom man genom lagförslaget i vissa situationer skulle komma att ingripa i den pensionsförmån som baserar sig på avtal, är man tvungen att granska huruvida ett ingripande av ovan nämnda slag är av det slaget att det strider mot grundlagsskyddet. Med beaktande av att avsikten med den särskilda pensionsför-

mån som baserar sig på avtal är att trygga utkomsten för en tjänsteman som blivit utan arbete och inte att vara något slag av extraförmån, bör det anses att förslaget inte inkräktar på avsikten med avtalet. Den rätt som en tjänsteman med avtalslön har till pension före uppnådd pensionsålder då en tjänst dras in baserar sig på avtal och på lagen om statens pensioner. Då lagen om statens pensioner bereddes intogs nämnda rättighet i pensionslagen med motiveringen att den motsvarar rätten för en tjänsteman med grundlön till lön på indragningsstat (Pensionsstadgekommitténs betänkande, kommittébetänkande 1964:A 13, s. 33). Detta är dock inte numera fallet i en situation där en tjänsteman som uppbär pension på basis av avtal före uppnådd pensionsålder återinträder i anställning i statens tjänst, eftersom någon innehållning eller något annat arrangemang för förhindrande av dubbla förmåner inte finns.

Det är således fråga om att avhjälpa en sådan brist i systemet som inte motsvarar dess avsikt och som man inte hade kunnat förbereda sig på då systemet skapades. Detta, och likaså de ovan anförda omständigheterna, talar för att den föreslagna lagändringen kan genomföras i sedvanlig lagstiftningsordning.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

L a g

om ändring av ikraftträdelsestadgandet i lagen om ändring av lagen om statens pensioner

I enlighet med riksdagens beslut ändras 3 mom. i ikraftträdelsestadgandet i lagen den 24 oktober 1986 om ändring av lagen om statens pensioner (757/86) som följer:

Har avtal om rätt till pension för innehavaren av en tjänst med avtalslön ingåtts före denna lags ikraftträdande och förutsätter inte ålderspension enligt avtalet uppnådd pensionsålder skall, när hans anställning i denna tjänst upphör, i fråga om hans rätt till pension gälla vad som är bestämt i avtalet och som stadgas i 8 § 4 mom. b-punkten lagen om statens pensioner, i den lydelse detta lagrum hade när denna lag träder i kraft. Har pension beviljats på basis av det ovan sagda, avbryts utbetalningen av pensionen, om förmånstagaren före upp-

nådd pensionsålder återinträder i statsanställning i huvudsyssla, under tiden för nämnda anställning. På den nya anställningen tillämpas inte 2 § 1 mom. 2 punkten och 8 § 5 mom. lagen om statens pensioner.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1991.

Lagen tillämpas på förmånstagare som upp-
bär pension på basis av avtal och som efter att lagen har trätt i kraft återinträder i statsanställning i huvudsyssla.

Helsingfors den 2 november 1990

Republikens President
MAUNO KOIVISTO

Minister Ulla Puolanne

L a g

om ändring av ikraftträdelsestadgandet i lagen om ändring av lagen om statens pensioner

I enlighet med riksdagens beslut ändras 3 mom. i ikraftträdelsestadgandet i lagen den 24 oktober 1986 om ändring av lagen om statens pensioner (757/86) som följer:

Gällande lydelse

 Har avtal om rätt till pension för innehavaren av en tjänst med avtalslön ingåtts före denna lags ikraftträdande och förutsätter inte ålderspension enligt avtalet uppnådd pensionsålder skall, när hans anställning i denna tjänst upphör, i fråga om hans rätt till pension gälla vad som är bestämt i avtalet och som stadgas i 8 § 4 mom. b-punkten lagen om statens pensioner, i den lydelse detta lagrum hade när denna lag träder i kraft.

Förelagen lydelse

 Har avtal om rätt till pension för innehavaren av en tjänst med avtalslön ingåtts före denna lags ikraftträdande och förutsätter inte ålderspension enligt avtalet uppnådd pensionsålder skall, när hans anställning i denna tjänst upphör, i fråga om hans rätt till pension gälla vad som är bestämt i avtalet och som stadgas i 8 § 4 mom. b-punkten lagen om statens pensioner, i den lydelse detta lagrum hade när denna lag träder i kraft. *Har pension beviljats på basis av det ovan sagda, avbryts utbetalningen av pensionen, om förmånstagaren före uppnådd pensionsålder återinträder i statsanställning i huvudsyssla, under tiden för nämnda anställning. På den nya anställningen tillämpas inte 2 § 1 mom. 2 punkten och 8 § 5 mom. lagen om statens pensioner.*

 Denna lag träder i kraft den 1 januari 1991.
 Lagen tillämpas på förmånstagare som upp-
 bär pension på basis av avtal och som efter att
 lagen har trätt i kraft återinträder i statsanställ-
 ning i huvudsyssla.